

تبیین نقش پلیس در تحقق مؤلفه‌های بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

آیت‌اله فتحی^۱، سعید شریفی رهنمو^۲، ابراهیم امرانی^۳، وحید میرزازاده^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۰/۰۳

چکیده

با توجه به وارد شدن انقلاب کبیر اسلامی به چهل سالگی دوم و اهمیت این برهه از تاریخ، رهبر معظم انقلاب اسلامی بیانیه‌ای راهبردی در خصوص گام دوم انقلاب ارائه کرده‌اند که همه سازمان‌ها، به‌ویژه پلیس، بایستی در تحقق اهداف بیانیه صادره اهتمام داشته باشند. پژوهش حاضر با هدف شناسایی نقش پلیس در تحقق مؤلفه‌های بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی انجام پذیرفته است. روش مطالعه حاضر به صورت کتابخانه‌ای و اسنادی است؛ به این صورت که با مراجعه به بیانات مقام معظم رهبری مطالب استخراج شده است. در قسمت نتایج پژوهش، ابتدا به ارائه مؤلفه‌های بیانیه گام دوم پرداخته‌ایم، سپس ضمن تبیین و تشریح این مؤلفه‌ها، نقش پلیس به‌عنوان یکی از بازوان اجرایی حکومت مرکزی و همچنین به‌عنوان یکی از نیروهای در خط امامت و ولایت را ارائه کرده‌ایم. نتایج نشان می‌دهد بیانیه گام دوم به لزوم سهیم نمودن مردم در اقتصاد و کاستن از تصدی‌گری دولت اشاره می‌کند و در صورتی که دولت در دهه پنجم انقلاب اسلامی به این مسأله توجه کافی داشته باشد، قدمی بلند در نیل به اقتصاد مقاومتی خواهد برداشت. رهبر معظم انقلاب در این بیانیه به افتخار به گذشته و نگاه به آینده اشاره دارند و توجه به مؤلفه‌های این بیانیه و تلاش برای تحقق محورهای این بیانیه می‌تواند موجبات رشد و شکوفایی و پیشرفت آحاد مردم و همچنین سازمان پلیس را فراهم آورد.

واژگان کلیدی: انقلاب اسلامی، بیانیه، گام دوم، پلیس.

۱- استادیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا (نویسنده مسؤول) a.fathi64@gmail.com

۲- دانشجوی دکتری مطالعات برنامه درسی، دانشگاه بوعلی سینا

۳- کارشناسی ارشد فلسفه و کلام اسلامی

۴- کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث

مقدمه

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) با مرور تجربه ۴۰ ساله انقلاب اسلامی و فراز و نشیب‌های این دوران اعلام نمودند: انقلاب «وارد دومین مرحله خودسازی و جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده است». گام دومی که باید در چارچوب «نظریه نظام انقلابی» و با «تلاش و مجاهدت جوانان ایران اسلامی» به سوی تحقق آرمان «ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌نفاذ) برداشته شود. با عنایت به این بیانات، نیروی انتظامی در تحقق اهداف بیانیه گام دوم نقش برجسته و بسزایی دارد و از همین رو خود را ملزم و مکلف می‌داند تا نسبت به اجرای اصول مدنظر حضرت آیت الله العظمی امام خامنه‌ای (مدظله العالی) برای گام دوم انقلاب و ادامه پیشرفت ایران اسلامی با عزم جهادی و روحیه بسیجی تلاش کند.

بی‌تردید، «گام دوم انقلاب» بیانیه‌ای است که اداره انقلاب را با تأسی از تجربیات نسل جهادی گذشته به نسل جوان و آینده‌ساز کشور واگذار می‌کند. پس باید با همه دستگاه‌ها تلاش خود را انجام دهند که این انتقال به خوبی صورت گیرد و ان‌شاءالله جوانان نسل برومند ایران اسلامی پرچم این انقلابی را که ثمره خون هزاران شهید، جانباز و آزاده سرافراز و مجاهدت علما و مراجع عظام در طول تاریخ اسلام است، به صورت سالم و بدون هیچ‌گونه عیب و ایرادی به صاحب اصلی آن یعنی حضرت ولیعصر (عج) تحویل دهند (بیانات فرماندهی معظم کل قوا، ۱۳۹۸).

گام دوم انقلاب از منظر مقام معظم رهبری: ورود انقلاب اسلامی به دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی از میان همه ملت‌های زیر ستم، کم‌تر ملتی به انقلاب همت می‌گمارد؛ و در میان ملت‌هایی که به پاخاسته و انقلاب کرده‌اند،

کم‌تر دیده شده که توانسته باشند کار را به نهایت رسانده و به‌جز تغییر حکومت‌ها، آرمان‌های انقلابی را حفظ کرده باشند. اما انقلاب پرشکوه ملت ایران که بزرگ‌ترین و مردمی‌ترین انقلاب عصر جدید است، تنها انقلابی است که یک چله پُرافتخار را بدون خیانت به آرمان‌هایش پشت سر نهاده و در برابر همه وسوسه‌هایی که غیرقابل مقاومت به نظر می‌رسیدند، از کرامت خود و اصالت شعارهایش صیانت کرده و اینک وارد دومین مرحله خودسازی و جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده است. انقلاب عظیم و پایدار و درخشانی که شما به توفیق الهی باید گام بزرگ دوم را در پیش‌برد آن بردارید، محصول تلاش چهل‌ساله، اکنون برابر چشم ما است: کشور و ملتی مستقل، آزاد، مقتدر، باعزت، متدین، پیشرفته در علم، انباشته از تجربه‌هایی گران‌بها، مطمئن و امیدوار، دارای تأثیر اساسی در منطقه و دارای منطق قوی در مسائل جهانی، رکورددار در شتاب پیشرفت‌های علمی، رکورددار در رسیدن به رتبه‌های بالا در دانش‌ها و فناوری‌های مهم از قبیل هسته‌ای و سلول‌های بنیادی، نانو، هوافضا و امثال آن، سرآمد در گسترش خدمات اجتماعی، سرآمد در انگیزه‌های جهادی میان جوانان، سرآمد در جمعیت جوان کارآمد و بسی و ویژگی‌های افتخارآمیز دیگر که همگی محصول انقلاب و نتیجه جهت‌گیری‌های انقلابی و جهادی است. و بدانید که اگر بی‌توجهی به شعارهای انقلاب و غفلت از جریان انقلابی در برهه‌هایی از تاریخ چهل‌ساله نمی‌بود- که متأسفانه بود و خسارت‌بار هم بود- بی‌شک دستاوردهای انقلاب از این بسی بیشتر و کشور در مسیر رسیدن به آرمان‌های بزرگ بسی جلوتر بود و بسیاری از مشکلات کنونی وجود نمی‌داشت. مدیران جوان، کارگزاران جوان، اندیشمندان جوان، فعالان جوان، در همه میدان‌های سیاسی و اقتصادی و فرهنگی و بین‌المللی و نیز در عرصه‌های دین و اخلاق و معنویت و عدالت، باید شانه‌های خود را به زیر بار مسئولیت دهند، از تجربه‌ها و عبرت‌های

گذشته بهره گیرند. مهم‌ترین ظرفیت امیدبخش کشور، نیروی انسانی مستعد و کارآمد با زیربنای عمیق و اصیل ایمانی و دینی است. جمعیت جوان زیر ۴۰ سال که بخش مهمی از آن، نتیجه موج جمعیتی ایجادشده در دهه ۶۰ است، فرصت ارزشمندی برای کشور است.

«اکنون به شما فرزندان عزیزم در مورد چند سرفصل اساسی توصیه‌هایی می‌کنم. این سرفصل‌ها عبارتند از: علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی و روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، سبک زندگی» (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۹۷).

علم و پژوهش: دانش، آشکارترین وسیله عزت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. دنیای غرب به برکت دانش خود بود که توانست برای خود ثروت و نفوذ و قدرت دویست‌ساله فراهم کند و با وجود تهیدستی در بنیان‌های اخلاقی و اعتقادی، با تحمیل سبک زندگی غربی به جوامع عقب‌مانده از کاروان علم، اختیار سیاست و اقتصاد آنها را به دست گیرد. ما به سوءاستفاده از دانش مانند آنچه غرب کرد، توصیه نمی‌کنیم، اما مؤکداً به نیاز کشور به جوشاندن چشمه دانش در میان خود اصرار می‌ورزیم. بحمدالله استعداد علم و تحقیق در ملت ما از متوسط جهان بالاتر است. اکنون نزدیک به دو دهه است که رستاخیز علمی در کشور آغاز شده و با سرعتی که برای ناظران جهانی غافلگیرکننده بود- یعنی یازده برابر شتاب رشد متوسط علم در جهان- به پیش رفته است. دستاوردهای دانش و فناوری ما در این مدت که ما را به رتبه شانزدهم در میان بیش از دویست کشور جهان رسانید و مایه شگفتی ناظران جهانی شد و در برخی از رشته‌های حساس و نوپدید به رتبه‌های نخستین ارتقای داد، همه‌وهمه در حالی اتفاق افتاده که کشور دچار تحریم مالی و تحریم علمی بوده است. ما با وجود شما در جهت مخالف

جریان دشمن‌ساز، به رکوردهای بزرگ دست یافته‌ایم و این نعمت بزرگی است که به‌خاطر آن باید روز و شب خدا را سپاس گفت. اما آنچه من می‌خواهم بگویم این است که این راه طی شده، با همه اهمیتش فقط یک آغاز بوده است و نه بیشتر. ما هنوز از قله‌های دانش جهان بسیار عقیم؛ باید به قله‌ها دست یابیم. باید از مرزهای کنونی دانش در مهم‌ترین رشته‌ها عبور کنیم (دیدار با دانش‌آموختگان دانشگاه علوم انتظامی، ۱۳۹۵).

ما از این مرحله هنوز بسیار عقیم؛ ما از صفر شروع کرده‌ایم. عقب‌ماندگی شرم‌آور علمی در دوران پهلوی‌ها و قاجارها در هنگامی که مسابقه علمی دنیا تازه شروع شده بود، ضربه سختی بر ما وارد کرده و ما را از این کاروان شتابان، فرسنگ‌ها عقب نگه داشته بود. ما اکنون حرکت را آغاز کرده و با شتاب پیش می‌رویم، ولی این شتاب باید سال‌ها با شدت بالا ادامه یابد تا آن عقب‌افتادگی جبران شود. اینجانب همواره به دانشگاه‌ها و دانشگاهیان و مراکز پژوهش و پژوهندگان، گرم و قاطع و جدی در این باره تذکر و هشدار و فراخوان داده‌ام، ولی اینک مطالبه عمومی من از شما جوانان، آن است که این راه را با احساس مسؤلیت بیشتر و همچون یک جهاد در پیش گیرید. سنگ‌بنای یک انقلاب علمی در کشور گذاشته شده و این انقلاب، شهیدانی از قبیل شهدای هسته‌ای نیز داده است. به‌پاخیزید و دشمن بدخواه و کینه‌توز را که از جهاد علمی شما به شدت بیمناک است، ناکام سازید. در روایات اسلامی، به پیروی از قرآن مسأله فکر و اندیشه در درجه اول اهمیت قرار گرفته، از جمله روایات امام صادق (ع) که می‌فرماید: یک لحظه فکرکردن بهتر از یک شب عبادت نمودن است (کلینی، ۱۳۹۳).

با عنایت به مطالب گفته شده و با توجه به رشد روز افزون علم و ظهور جرایم جدید، از جمله جرایم سایبری، لزوم بهره‌گیری از دانش روز برای مقابله با این

جرائم ضروریست. در همین راستا، نیروی انتظامی باید با افزایش دانش کارکنان خود در کلیه حوزه‌های مأموریتی این نیرو و تجهیز اماکن و تأسیسات و کارکنان خود به جدیدترین تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای پیشگیری و مقابله با این جرائم اقدام نماید. هیچ دینی همانند اسلام و به انداره آن مسلمانان را به آموختن علوم گوناگون و یاد دادن آن به دیگران به منظور رواج علم و دانش میان مردم تأکید نکرده است. مسلمانان از همان روزگار اولیه به دنبال کسب علم و دانش بودند که این امر از توصیه‌های قرآن و دین مبین اسلام نشأت می‌گیرد (بیانات در دیدار با برگزیدگان المپیادهای جهانی و کشوری، ۳ / ۷ / ۸۱).

مهم‌ترین مسأله‌ای که در این بیانیه باید مدنظر قرار داد، مسأله اقتصاد مقاومتی و تکیه بر دانش و نیروهای بومی است. نیروی انتظامی می‌تواند با تأسیس شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه‌های مأموریتی خود و یا با عقد قرارداد با شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین در بدو استخدام با جذب نخبه‌های کشوری باتوجه به نیاز سازمانی برای تحقق این امر قدمی بردارد. با توجه به این‌که بخشی از نیروهای به‌کارگیری شده در نیروی انتظامی، کارکنان وظیفه و نسل جوان و تحصیل کرده هستند، بهترین فرصت برای این ارگان را فراهم آورده تا با بهره‌گیری از دانش و توان این جوانان مأموریت‌های محوله را به نحو احسن اجرا نماید (رحیمی، ۱۳۹۴).

معنویت و اخلاق: معنویت به معنی برجسته کردن ارزش‌های معنوی از قبیل: اخلاص، ایثار، توکل، ایمان در خود و در جامعه است و اخلاق به معنی رعایت فضیلت‌هایی چون خیرخواهی، گذشت، کمک به نیازمند، راستگویی، شجاعت، تواضع، اعتماد به نفس و دیگر خُلقیات نیکو است. معنویت و اخلاق، جهت‌دهنده همه حرکت‌ها و فعالیت‌های فردی و اجتماعی و نیاز اصلی جامعه است؛ بودن آن‌ها، محیط زندگی را حتی با کمبودهای مادی، بهشت می‌سازد و نبودن آن حتی با

برخورداری مادی، جهنم می‌آفریند. شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه هرچه بیش‌تر رشد کند، برکات بیش‌تری به بار می‌آورد؛ این، بی‌گمان محتاج جهاد و تلاش است و این تلاش و جهاد، بدون همراهی حکومت‌ها توفیق چندانی نخواهد یافت. اخلاق و معنویت، البته با دستور و فرمان به‌دست نمی‌آید، پس حکومت‌ها نمی‌توانند آن را با قدرت قاهره ایجاد کنند، اما اولاً، خود باید منش و رفتار اخلاقی و معنوی داشته باشند و ثانیاً زمینه را برای رواج آن در جامعه فراهم کنند و به نهادهای اجتماعی در این‌باره میدان دهند و کمک برسانند؛ با کانون‌های ضد معنویت و اخلاق، به شیوه معقول بستیزند و خلاصه اجازه ندهند که جهنمی‌ها مردم را با زور و فریب، جهنمی کنند.

ابزارهای رسانه‌ای پیشرفته و فراگیر، امکان بسیار خطرناکی در اختیار کانون‌های ضد معنویت و ضد اخلاق نهاده است و هم‌اکنون تهاجم روزافزون دشمنان به دل‌های پاک جوانان و نوجوانان و حتی نونهالان با بهره‌گیری از این ابزارها را به چشم خود می‌بینیم. دستگاه‌های مسؤول حکومتی در این باره وظایفی سنگین بر عهده دارند که باید هوشمندانه و کاملاً مسئولانه صورت گیرد. و این البته به معنی رفع مسئولیت از اشخاص و نهادهای غیرحکومتی نیست. در دوره پیش‌رو، باید در این باره برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت جامعی تنظیم و اجرا شود؛ ان‌شاءالله پیشینه امنیت اخلاقی را می‌توان در تدابیر حضرت خالق جستجو کرد. آنجا که حضرت آدم ابوالبشر (ع) و همسرش را از خوردن میوه ممنوع منع می‌کند، کشته شدن هابیل به‌دست قاییل نشانه افول این امنیت است (ناصری، ۱۳۸۲).

تعریف عملیاتی اخلاق می‌تواند مجموعه رفتارهای ارزشی انسان باشد. استاد مطهری در کتاب فلسفه اخلاق می‌گوید: «کارهای اخلاقی در ذهن و وجدان بشر دارای ارزش و قیمت است. گران‌بهاست ولی نوع ارزشش با ارزشش‌های مادی

متفاوت است آن یک ارزش دیگری است، ارزشی است مافوق ارزش‌های مادی» (مطهری، ۱۳۷۸). بنابراین، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، به‌عنوان نهاد مردمی و ارزشی، مهم‌ترین مرجع ذی‌صلاح برای اقدام انتظامی جهت دفاع از ارزش‌های اخلاقی است، تهاجم فرهنگی در شکل نوین خود، کاربردی‌ترین شاخه جنگ نرم محسوب می‌شود و نیروی انتظامی نیز به‌عنوان یک ارگان اجرایی کشور که مستقیماً با مردم و زندگی ایشان سروکار دارد، باید کارکنان این نیروی ارزشی نیز از ایمان و باورهای اعتقادی قوی برخوردار باشند تا در مقابل هجمه فرهنگی و اعتقادی سنگین دشمن بر علیه ایران اسلامی و جوانان این مرز و بوم مقابله نمایند. لذا نیروی انتظامی و به‌خصوص عقیدتی- سیاسی نیز باید در گام دوم انقلاب برای ارتقای معنویت و ایمان در بین کارکنان این نهاد نظامی از حداکثر توان استفاده نموده و با کمک روحانیان معزز این سازمان مقدس نسبت به بسترسازی معنوی مناسب برای کارکنان این نیرو اقدام نماید (یاوری، ۱۳۹۰).

اقتصاد: اقتصاد یک نقطه کلیدی تعیین‌کننده است. اقتصاد قوی، نقطه قوت و عامل مهم سلطه‌ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه ضعف و زمینه‌ساز نفوذ و سلطه و دخالت دشمنان است. فقر و غنا در مادیات و معنویات بشر، اثر می‌گذارد. اقتصاد البته هدف جامعه اسلامی نیست، اما وسیله‌ای است که بدون آن نمی‌توان به هدف‌ها رسید. تأکید بر تقویت اقتصاد مستقل کشور که مبتنی بر تولید انبوه و باکیفیت و توزیع عدالت‌محور و مصرف به‌اندازه و بی‌اسراف و مناسبات مدیریتی خردمندانه است و در سال‌های اخیر از سوی اینجانب بارها تکرار و بر آن تأکید شده، به‌خاطر همین تأثیر شگرفی است که اقتصاد می‌تواند بر زندگی امروز و فردای جامعه تأثیر گذار باشد. انقلاب اسلامی راه نجات از اقتصاد ضعیف و وابسته و فاسد دوران طاغوت را به ما نشان داد، ولی عملکردهای ضعیف، اقتصاد

کشور را از بیرون و درون دچار چالش ساخته است. چالش بیرونی تحریم و وسوسه‌های دشمن است که در صورت اصلاح مشکل درونی، کم‌اثر و حتی بی‌اثر خواهد شد. چالش درونی عبارت از عیوب ساختاری و ضعف‌های مدیریتی است. مهم‌ترین عیوب، وابستگی اقتصاد به نفت، دولتی بودن بخش‌هایی از اقتصاد که در حیطه وظایف دولت نیست، نگاه به خارج و نه به‌توان و ظرفیت داخلی، استفاده اندک از ظرفیت نیروی انسانی کشور، بودجه‌بندی معیوب و نامتوازن و سرانجام عدم ثبات سیاست‌های اجرائی اقتصاد و عدم رعایت اولویت‌ها و وجود هزینه‌های زائد و حتی مسرفانه در بخش‌هایی از دستگاه‌های حکومتی است. نتیجه این‌ها مشکلات زندگی مردم از قبیل بیکاری جوان‌ها، فقر درآمدی در طبقه ضعیف و امثال آن است. راه‌حل این مشکلات، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه‌های اجرائی برای همه بخش‌های آن تهیه و با قدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت، در دولت‌ها پیگیری و اقدام شود (هوشمندیار، ۱۳۹۵).

درون‌زایی اقتصاد کشور، مولد شدن و دانش‌بنیان شدن آن، مردمی کردن اقتصاد و تصدی‌گری نکردن دولت، برون‌گرایی با استفاده از ظرفیت‌هایی که قبلاً به آن اشاره شد، بخش‌های مهم این راه‌حل‌ها است. بی‌گمان، یک مجموعه جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر دانسته‌های اقتصادی در درون دولت خواهند توانست به این مقاصد برسند. دوران پیش‌رو باید میدان فعالیت چنین مجموعه‌ای باشد. جوانان عزیز در سراسر کشور بدانند که همه راه‌حل‌ها در داخل کشور است. این‌که کسی گمان کند که «مشکلات اقتصادی صرفاً ناشی از تحریم است و علت تحریم هم مقاومت ضد استکباری و تسلیم نشدن در برابر دشمن است؛ پس راه‌حل، زانو زدن در برابر دشمن و بوسه زدن بر پنجه گرگ است» خطایی نابخشدنی است. این تحلیل سراپا غلط، هرچند گاه از زبان و قلم برخی غفلت‌زدگان داخلی صادر

می‌شود، اما منشأ آن، کانون‌های فکر و توطئه خارجی است که با صد زبان به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران و افکار عمومی داخلی القاء می‌شود. با نگاهی به فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مشخص می‌شود که مهم‌ترین وظیفه در خصوص این محور مسأله اقتصاد مقاومتی است. در این راستا، نیروی انتظامی نیز باید با تأسی از این بیانات، اقدامات لازم را در این خصوص انجام دهد، از جمله در خرید تجهیزات برای این نیرو سعی نماید تا حدتوان از لوازم و تجهیزات تولید داخلی بهره‌گیرد که این مسأله ضمن صرفه‌جویی در هزینه‌ها از خروج ارز از کشور نیز جلوگیری می‌نماید. گفتنی است که صرفاً خرید، زمینه تحقق این امر را صادر نمی‌نماید، بلکه باید در نگهداری صحیح و مناسب این تجهیزات نیز باید کوشش شود تا از تحمیل بار مالی مضاعف بر سازمان خودداری گردد (بیانات در دیدار با نمایندگان مجلس، ۲۹ / ۳ / ۸۹).

امروزه، امنیت اقتصادی مهم‌ترین شاخص توسعه‌یافتگی در دو سطح خرد و کلان است که در سطح خرد، امنیت اشتغال و درآمد را شامل می‌شود و در سطح کلان، به امنیت سرمایه‌گذاری در کشور می‌انجامد. از این‌رو، تلاش برای ایجاد یک محیط باثبات نقش مؤثری در تحقق امنیت اقتصادی و رشد پایدار اقتصادی دارد و با این وضعیت بخش مهمی از این مقوله به دوش نیروی انتظامی است که با عملیاتی کردن آن می‌توان به راهبرد شعار اقتصاد مقاومتی و همچنین شعار سال یعنی اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی دست یافت. حال، نیروی انتظامی به‌عنوان یک سازمان فراهم‌کننده خدمات انتظامی در راستای برقراری نظم و امنیت در کشور می‌تواند و باید در اقتصاد مقاومتی به‌عنوان یک راهبرد کلان ملی اثرگذار باشد، ناجا از یک‌سو به‌عنوان یک سازمان عمومی می‌تواند با ارتقای سامانه‌های مدیریتی و نرم‌افزاری و سخت‌افزاری خود به تحقق برخی از اهداف اقتصاد مقاومتی مانند

اصلاح الگوی مصرف و صرفه جویی در هزینه‌های عمومی، رشد بهره‌وری در ارائه خدمات انتظامی و نیز توسعه سرمایه‌های انسانی ناجا به‌عنوان بخشی از سرمایه‌های انسانی کشور اقدام کند. مهم‌ترین وظیفه نیروی انتظامی در این زمینه مبارزه با کالای قاچاق است، چرا که این مسأله ضمن رونق بخشیدن به تولید ملی، باعث افزایش اشتغال، کاهش جرایم و افزایش روحیه تولیدکنندگان داخلی شده و از برون رفت ارز نیز جلوگیری نماید. در نهایت این امر منجر به افزایش استقلال اقتصادی و در نتیجه مایوس شدن دشمنان ایران اسلامی برای ضربه زدن به این کشور مقدس در این زمینه است (سیف، ۱۳۹۵).

عدالت و مبارزه با فساد: این دو لازم و ملزوم یکدیگرند. فساد اقتصادی و اخلاقی و سیاسی، توده چرکین کشورها و نظام‌ها و اگر در بدنه حکومت‌ها عارض شود، زلزله ویرانگر و ضربه زننده به مشروعیت آنها است؛ و این برای نظامی چون جمهوری اسلامی که نیازمند مشروعیتی فراتر از مشروعیت‌های مرسوم و مبنایی‌تر از مقبولیت اجتماعی است، بسیار جدی‌تر و بنیانی‌تر از دیگر نظام‌هاست. وسوسه مال و مقام و ریاست، حتی در علوی‌ترین حکومت تاریخ یعنی حکومت خود حضرت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) کسانی را لغزاند، پس خطر بروز این تهدید در جمهوری اسلامی هم که روزی مدیران و مسئولانش مسابقه زهد انقلابی و ساده‌زیستی می‌دادند، هرگز بعید نبوده و نیست؛ و این ایجاب می‌کند که دستگاهی کارآمد با نگاهی تیزبین و رفتاری قاطع در قوای سه‌گانه حضور دائم داشته باشد و به‌معنای واقعی با فساد مبارزه کند، به‌ویژه در درون دستگاه‌های حکومتی. البته، نسبت فساد در میان کارگزاران حکومت جمهوری اسلامی در مقایسه با بسیاری از کشورهای دیگر و به‌خصوص با رژیم طاغوت که سرتاپا فساد و فسادپرور بود، بسی کم‌تر است و بحمدالله مأموران این نظام غالباً سلامت خود را نگاه داشته‌اند، ولی حتی

آنچه هست غیر قابل قبول است. همه باید بدانند که طهارت اقتصادی شرط مشروعیت همه مقامات حکومت جمهوری اسلامی است. همه باید از شیطان حرص برحذر باشند و از لقمه حرام بگریزند و از خداوند در این باره کمک بخواهند و دستگاه‌های نظارتی و دولتی باید با قاطعیت و حساسیت، از تشکیل نطفه فساد پیشگیری و با رشد آن مبارزه کنند. این مبارزه نیازمند انسان‌هایی باایمان و جهادگر، و منیع الطبع با دستانی پاک و دل‌هایی نورانی است. این مبارزه بخش اثرگذاری است از تلاش همه‌جانبه‌ای که نظام جمهوری اسلامی باید در راه استقرار عدالت به کار برد (احمدی و صید، ۱۳۹۴).

عدالت در صدر هدف‌های اولیه همه بعثت‌های الهی است و در جمهوری اسلامی نیز دارای همان شأن و جایگاه است؛ این، کلمه‌ای مقدس در همه زمان‌ها و سرزمین‌ها است و به صورت کامل، جز در حکومت حضرت ولی عصر (ارواح‌نفاذ) میسر نخواهد شد، ولی به صورت نسبی، همه جا و همه وقت ممکن و فریضه‌ای بر عهده همه، به‌ویژه حاکمان و قدرتمندان است. جمهوری اسلامی ایران در این راه گام‌های بلندی برداشته است که قبلاً بدان اشاره‌ای کوتاه رفت؛ و البته در توضیح و تشریح آن باید کارهای بیشتری صورت گیرد و توطئه و واژگونه‌نمایی و لااقل سکوت و پنهان‌سازی که اکنون برنامه جدی دشمنان انقلاب است، خنثی گردد. با این همه، اینجانب به جوانان عزیز می‌گویم که آینده کشور، چشم‌انتظار آنها است صریحاً می‌گویم آنچه تاکنون شده با آنچه باید می‌شده و بشود، دارای فاصله‌ای ژرف است. در جمهوری اسلامی، دل‌های مسئولان به‌طور دائم باید برای رفع محرومیت‌ها بتپد و از شکاف‌های عمیق طبقاتی بشدت بیمناک باشد. در جمهوری اسلامی، کسب ثروت نه تنها جرم نیست که مورد تشویق نیز هست، اما تبعیض در توزیع منابع عمومی و میدان دادن به ویژه‌خواری و مدارا با فریب‌گران اقتصادی که همه به

بی‌عدالتی می‌انجامد، بشدّت ممنوع است. همچنین، غفلت از قشرهای نیازمند حمایت، به‌هیچ‌رو مورد قبول نیست. این سخنان در قالب سیاست‌ها و قوانین، بارها تکرار شده است ولی برای اجرای شایسته آن، چشم امید به شما جوان‌ها است؛ و اگر زمام ادارهٔ بخش‌های گوناگون کشور به جوانان مؤمن و انقلابی و دانا و کاردان - که بحمدالله کم نیستند- سپرده شود، این امید برآورده خواهد شد؛ ان‌شاءالله.

نقش نهادهای نظام عدالت کیفری در مبارزه با مفاسد مالی برجسته خواهد بود، زیرا چنانچه نهادهای مذکور در انجام وظایف محوله اعم از کنشی یا واکنشی از تخصص تبحر، استقلال و امکانات مادی و انسانی کافی برخوردار باشد، در مقابله با جرایم اقتصادی موفق‌تر خواهند بود (خدائیان، ۱۳۹۱).

استقلال و آزادی: استقلال ملی به‌معنی آزادی ملت و حکومت از تحمیل و زورگویی قدرت‌های سلطه‌گر جهان است و آزادی اجتماعی به‌معنای حقّ تصمیم‌گیری و عمل کردن و اندیشیدن برای همهٔ افراد جامعه است و این هر دو از جمله ارزش‌های اسلامی‌اند و این هر دو عطیۀ الهی به انسان‌هاست و هیچ‌کدام تفضل حکومت‌ها به مردم نیستند. حکومت‌ها موظف به تأمین این دو هستند. منزلت آزادی و استقلال را کسانی بیشتر می‌دانند که برای آن جنگیده‌اند. ملت ایران با جهاد چهل‌سالهٔ خود از جمله آن‌ها است. استقلال و آزادی کنونی ایران اسلامی، دستاورد، بلکه خون‌آورد صد‌ها هزار انسان والا و شجاع و فداکار است؛ غالباً جوان، ولی همه در رتبه‌های رفیع انسانیت. این ثمر شجرهٔ طیبهٔ انقلاب را با تأویل و توجیه‌های ساده‌لوحانه و بعضاً مغرضانه، نمی‌توان در خطر قرار داد. همه -مخصوصاً دولت جمهوری اسلامی- موظّف به حراست از آن با همه وجودند. بدیهی است که «استقلال» نباید به معنی زندانی کردن سیاست و اقتصاد کشور در میان مرزهای خود

و «آزادی» نباید در تقابل با اخلاق و قانون و ارزش‌های الهی و حقوق عمومی تعریف شود.

بنابراین امنیت، آزادی و توسعه پایدار نسبتی مستقیم دارند و رشد و آگاهی از آن‌ها نیز با رشد و تکامل تاریخی حیات بشری منطبق است. به عبارت دیگر، هرچه از تعریف و مفهوم حداقلی امنیت و آزادی به تعریف و مفهوم حداکثری آن‌ها نزدیک‌تر شویم و حیات انسانی در مرحله تکامل یافته‌تری از عقلانیت قرار گیرد، توسعه پایدار قابلیت تحقق نظری و عملی بیش‌تری دارد (خلیلی، ۱۳۸۷).

عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن: هر سه، شاخه‌هایی از اصل «عزت، حکمت، و مصلحت» در روابط بین‌المللی‌اند. صحنه جهانی، امروز شاهد پدیده‌هایی است که تحقق یافته یا در آستانه ظهورند: تحرک جدید نهضت بیداری اسلامی بر اساس الگوی مقاومت در برابر سلطه آمریکا و صهیونیسم؛ شکست سیاست‌های آمریکا در منطقه غرب آسیا و زمین‌گیر شدن همکاران خائن آن‌ها در منطقه؛ گسترش حضور قدرتمندانه سیاسی جمهوری اسلامی در غرب آسیا و بازتاب وسیع آن در سراسر جهان سلطه است. هر سه بخشی از مظاهر عزت جمهوری اسلامی است که جز با شجاعت و حکمت مدیران جهادی به دست نمی‌آید. سردمداران نظام سلطه نگرانند؛ پیشنهادهای آن‌ها عموماً شامل فریب و خدعه و دروغ است. امروز، ملت ایران علاوه بر آمریکای جنایت‌کار، تعدادی از دولت‌های اروپایی را نیز خدعه‌گر و غیر قابل اعتماد می‌داند. دولت جمهوری اسلامی باید مرزبندی خود را با آن‌ها با دقت حفظ کند؛ از ارزش‌های انقلابی و ملی خود، یک گام هم عقب‌نشینی نکند؛ از تهدیدهای پوچ آنان نهراسد؛ و در همه حال، عزت کشور و ملت خود را در نظر داشته باشد و حکیمانه و مصلحت‌جویانه و البته از موضع انقلابی، مشکلات قابل حل خود را با آنان حل کند. در مورد آمریکا حل هیچ مشکلی متصور نیست و

مذاکره با آن جز زیان مادی و معنوی محصولی نخواهد داشت. قابل توجه این‌که قرآن، عزت را از آن خدا و رسول او و مؤمنان شمرده است (منافقون، آیه ۸). چرا که عزت اولیاء و دوستان خدا نیز پرتویی از عزت اوست، به همین دلیل در روایات اسلامی روی این مسأله تأکید شده است که مؤمن نباید وسایل ذلت خود را فراهم سازد، خدا خواسته او عزیز باشد، او هم باید برای حفظ این عزت بکوشد (نراقی، ۱۳۹۱).

سبک زندگی: سبک زندگی موضوعی است که نه تنها در ایران بلکه کلیه کشورهای جهان روی این مسأله برنامه‌ریزی کرده و اهمیت بسزایی در ساختار آن جامعه بر این مبنا در نظر می‌گیرند. فقط تفاوت کشورها در ایدئولوژی آن کشورهاست. بنابراین، نه تنها نیروی انتظامی بلکه باید تمامی ارگان‌ها و نهادهای ایران اسلامی برای این‌که در مسیر سبک زندگی اسلامی قدم بردارند، باید برنامه‌ریزی‌های لازم را در این زمینه انجام دهند. اولین و اساسی‌ترین موضوع در سبک زندگی، آشنایی با دیدگاه اسلام در این خصوص است، سبک زندگی همان‌طور که مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) فرموده‌اند باید ایرانی- اسلامی باشد. نیروی انتظامی نیز به فراخور مأموریت‌های این نهاد نظامی، وظایف و مأموریت‌های ویژه‌ای در قبال خانواده خود و جامعه دارد. این نیرو ضمن این‌که باید خانواده خویش را براساس سبک زندگی ایرانی- اسلامی تربیت نماید، بلکه باید وظایف محوله‌اش را در هدایت جامعه به این سمت و سو به نحو احسن اجرا نماید. نیروهای مسلح، به خصوص نیروی انتظامی به‌عنوان نیرویی که در بطن اجتماع است و بیش‌ترین ارتباط با بدنه مردم را دارد به‌عنوان الگوی عملی و رفتاری مردم قرار دارد و قطعاً سبک زندگی، منش اخلاقی و نحوه رفتاری و گفتاری کارکنان نیروی انتظامی بر سبک زندگی مردم نیز تأثیر دارد. از همین رو، نیروی انتظامی بایستی به سبک زندگی کارکنان کادر و

وظیفه، خود به‌عنوان یکی از اولویت‌های خود اهمیت دهد، مواردی همچون ساده‌زیستی، صداقت در گفتار و رفتار، حسن معاشرت با مردم، امانت‌داری و... از اصول تربیتی به شمار می‌آید که نیروی انتظامی همواره بر آن تاکید دارد. از طرفی دیگر نظارت پلیس بر واحدهای فروش پوشاک و برخورد با فروش اجناس انحرافی و غرب‌مآبانه، مقابله جدی با مروجان بدپوششی، بی بندوباری، جلوگیری از دور کردن خودروهای لوکس و گران‌قیمت و فخر فروشی به اصطلاح افراد مرفه و مواردی از این دست می‌تواند در تغییر سبک زندگی مردم تأثیر بگذارد که تا کنون این گونه اقدامات از سوی ناجا در حال انجام است و باید همچنان با قوت و اقتدار بیشتری در راستای تحقق بیانیه گام دوم انقلاب ادامه یابد که البته حمایت و پشتیبانی دیگر دستگاه‌ها را هم می‌طلبد (پیراسته، ۱۳۹۶).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش پلیس در تحقق مؤلفه‌های بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی انجام پذیرفت. چراکه ورود انقلاب اسلامی از منظر رهبری به دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی توانسته است کار را به نهایت رسانیده و به‌جز تغییر حکومت‌ها، آرمان‌های انقلابی را حفظ کرده باشند. انقلاب پُرشکوه ملت ایران که بزرگ‌ترین و مردمی‌ترین انقلاب عصر جدید است، تنها انقلابی است که یک چله پُرافتخار را بدون خیانت به آرمان‌هایش پشت سر نهاده و در برابر همه وسوسه‌هایی که غیر قابل مقاومت به نظر می‌رسیدند، از کرامت خود و اصالت شعارهایش صیانت کرده و اینک وارد دومین مرحله خودسازی و جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده است. بنابراین، تمامی سازمان‌ها، مردم و به‌ویژه پلیس که مهم‌ترین وظیفه ایشان صیانت از امنیت کشور می‌باشد، مجموعه اقدامات آن‌ها به شدت حائز اهمیت می‌باشد. در همین راستا، نیروی انتظامی نیز باید با شناسایی دقیق نقش خود

در کلیه حوزه‌های مأموریتی خویش کمک کننده اجرایی شدن بیانیۀ گام دوم انقلاب اسلامی خواهد شد. مهم‌ترین نقش ناجا براساس فرمایشات رهبری در این راستا عبارتند از: علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن و پرداختن به سبک زندگی کارکنان پلیس. تمامی موارد برای برداشتن گام‌های استوار در آینده و شناخت تهدیدهای ناشناخته پیش‌رو بسیار ارزشمند خواهد بود. بنابراین، براساس نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌گردد:

۱- نیروی انتظامی می‌تواند با تأسیس شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه‌های مأموریتی خود و یا با عقد قرارداد با شرکت‌های مذکور، نسبت به تأمین تجهیزات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری خود به صورت بومی اقدام نماید.

۲- همچنین، در بدو استخدام با جذب نخبه‌های کشوری با توجه به نیاز سازمانی سطح کمی و کیفی عملکرد نیروی انتظامی را ارتقای دهد.

۳- نیروی انتظامی می‌تواند با تجهیز اماکن و تأسیسات و کارکنان خود به جدیدترین تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری سطح پیشگیری از جرایم را ارتقای بخشد.

۴- با توجه به این‌که بخشی از نیروهای به‌کارگیری شده در نیروی انتظامی کارکنان وظیفه و نسل جوان و تحصیل کرده است، بهترین فرصت برای این ارگان را فراهم آورده تا با بهره‌گیری از دانش و توان این جوانان مأموریت‌های محوله را به نحو احسن اجرا نماید.

۵- نیروی انتظامی و به خصوص عقیدتی- سیاسی نیز باید در گام دوم انقلاب برای ارتقای معنویت و ایمان در بین کارکنان این نهاد نظامی از حداکثر توان استفاده نموده و با کمک روحانیان معزز این سازمان مقدس نسبت به بسترسازی معنوی مناسب برای کارکنان این نیرو اقدام نماید.

۶- نیروی انتظامی با خرید تجهیزات تولیدات داخلی می‌تواند ضمن صرفه‌جویی در هزینه‌ها از خروج ارز از کشور نیز جلوگیری نماید. گفتنی است که صرفاً خرید، زمینه تحقق این مقوله را صادر نمی‌نماید؛ بلکه باید در نگهداری صحیح و مناسب این تجهیزات کوشش شود تا از تحمیل بار مالی مضاعف بر سازمان خودداری گردد.

۷- نیروی انتظامی بایستی به سبک زندگی کارکنان کادر و وظیفه خود به‌عنوان یکی از اولویت‌های خود اهمیت دهد و مواردی همچون ساده زیستی، صداقت در گفتار و رفتار، حسن معاشرت با مردم، امانت داری باید بین کارکنان این سازمان ترویج دهد.

۸- نظارت پلیس بر واحدهای فروش پوشاک و برخورد با فروش اجناس انحرافی و غرب مآبانه، مقابله جدی با مروجان بدپوششی، بی بندوباری، جلوگیری از دور دور کردن خودروهای لوکس و گران‌قیمت و فخرفروشی به اصطلاح افراد مرفه و مواردی از این دست می‌تواند در تغییر سبک زندگی مردم تأثیر بگذارد.

منابع

قرآن کریم

امام خمینی، سیدروح‌الله. (۱۳۷۱). مجموعه سخنرانی‌های امام خمینی (ره)، تهران: مؤسسه نشر و تنظیم آثار امام خمینی (ره).

حیدری، نراقی، علی محمد، گفتار نراقی. (۱۳۹۱). جلد دوم، تهران: انتشارات مهدی نراقی.

خدائیان‌چگنی، ذبیح‌اله. (۱۳۹۱). بررسی تطبیقی نهادهای نظام عدالت کیفری فرانسه و ایران در مقابله با جرایم اقتصادی، مجله مطالعات حقوقی، ۴ (۲) ۲۶-۴۱.

خلیلی، رضا. (۱۳۸۷). امنیت و آزادی، در جستجوی نگرش معطوف به توسعه پایدار، فصلنامه مطالعات راهبردی سال ۱۱ (۳)، ۵۷-۸۲.

رحیمی‌راغب، مهین. (۱۳۹۴). فصلنامه علمی تخصصی جندی شاپور، ۱ (۳) ۱-۲۲.

سیف، اله‌مراد. (۱۳۹۵). زمینه‌یابی و انطباق‌سنجی کارکردهای نیروی انتظامی با اقتصاد مقاومتی، فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا، ۱(۲)، ۸۹-۱۰۵.

غفاری، غلامرضا. (۱۳۹۰). سرمایه اجتماعی و امنیت انتظامی. چاپ اول، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.

محمدی‌نیا، اسد ا... (۱۳۸۴). بهشت جوانان. نوبت چاپ: بیست و یکم. تهران: چاپ غدیر. ثبت اکبر.

مسعودی، محمداسحاق. (۱۳۷۸). پژوهشی در امر به معروف و نهی از منکر. چاپ اول. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.

مطهری، مرتضی. (۱۳۷۲). جامعه و تاریخ، تهران: انتشارات صدرا.

ناصیحی، علی. (۱۳۸۲). نظم و امنیت عمومی و چالش‌های توسعه، فصلنامه علمی کاربردی معاونت اجتماعی ناجا، ۱(۱)-۲۶.

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۸۳). سیمای تحولی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران: گام‌هایی در تحقق امنیت ملی. تهران: ناجا.

هوشمندیار، نادر. (۱۳۹۵). توسعه مدیریت و نقش خلاقیت پلیس در نظم و امنیت عمومی. ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۵(۴)، ۹۷-۱۲۰. منابع اینترنتی:

دیدار با دانش‌آموختگان دانشگاه علوم انتظامی (۱۳۹۰).

بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان نیروی انتظامی (دوم بهمن‌ماه ۱۳۷۰).

بیانات در دیدار وزیر کشور و جمعی از فرماندهان نیروی انتظامی با رهبر انقلاب (چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۰).

بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی (۱۳۹۶/۶/۲۷).

بیانات در هفدهمین دوره دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی (۱۳۸۶/۸/۱۸).

بیانات فرماندهی معظم کل قوا در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی (۱۳۹۲).

بیانات، پیام‌ها و مکتوبات مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) قابل دسترسی در پایگاه

پروفیسر شہناز گل خان
پرنسپل جامعہ اسلامیہ اسلامیہ
پرنسپل جامعہ اسلامیہ اسلامیہ

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی